

ÖYKÜ/ Hüseyin CAN

DOĞUM TARİHİMİZ

Ne zaman doğum tarihlerimizle ilgili konu gündeme gelse, bölük pürçük kelimelerle ucube şeyler yaşanır. Kaşlar çatılır, sesimiz çatallaşır. Sinirlerimiz gerilir. Omuzlarımıza inanılmaz ağırlık, yüzümüze yakıcı bir mahcubiyet çöker. Suçluymuşuz gibi huzursuz olurduk. Malum diğer kardeşlerim gibi, benim de başıma hayli dertler açtı doğum tarihim... Okulda öğrencilere, sokakta avare dolaşanlara maskara olmuşum. Okul arkadaşlarım boylu poslu oluşumdan dolayı gel kalas Abbas, git kalas Abbas, diye dalgasını geçerlerdi. Ne okuduğum aklımda kalırdı ne de yazdığım okunurdu. Bu yüzden okula gönülsüz gider gelirdim. Nasıl olur? Diye sormayın! Bal gibi oluyor işte. Okul sıralarında insanın doğum tarihiyle, ismiyle soyadı, cinsiyetiyle, cibiyetiyle, inancıyla, ırkıyla, kültürüyle, diliyle alay edildiğinde, insan derin yaralanıyor. Harbiden büyük sarsıntı geçiyor insan. Kişinin vücut kimyası bozuluyor. Kişiyi belirleyen temel değerleri aşındırılıp tahrip edilince, o yaşta ciddi alternatif arayışına koyuluyor insan. Malum bu alternatifler de bizim gibi toplumlarda bazen kanlı bazen kansız sonuçlanıyor. Kansız sonuçların hasarı da bir hayli büyüktür. Bereket versin yaşadığım bu handıkabı kansız aştım. Aştım aşmasına da beni yeterince sarstı. O sarsıntıyı, sıkıntıyı, hala üstümde hissediyorum, yaşlanmam olgunlaşmam hiçbir şeyi değiştirmede maalesef! Ailece yeteri kadar bu yükün altında ezildik. Gına geldi başımıza. Öyle bir hale geldik ki doğum tarihlerimizin yazılı olduğu bütün belgelerin ve dokümanların birer lüzumsuz kâğıt parçalarıyla ibaret olduğuna inanıyorduk. Cebimizdeki nüfus cüzdanlarımızın tedavülden kalkmış on lira kadar değeri yoktu bizim gözümüzde. Hatta bir gün kardeşim Satılmış, utanç duyduğumuz bu vicdansız cüzdanlarımızın hiç bir hükmü yok diye gerekçelendirerek, kaş ile göz arasında sobaya atıp yakmıştı cayır cayır. "Akı sıra yakma eylemi köklü çözümmüş. Yalan yanlış, nüfus cüzdanı olmadan da bu asker ülkesinde sokağa adımını bile atamazsın! Her neyse, bir müddet sonra tarihi sabit kimlikler tekrar yenilenip, elimize tutuşturuldu, davulcu tokmağı gibi. Sanki cinayet işlemiş silahtı cebimde taşıdığım nüfus cüzdanım. Bu sosyal vaka ne zaman konuşulsa o gün sinirden ve şaşkınlıktan uyuyamazdım. Uyuduğumda kâbus olur düşüme girerdi. Kâbus sırasında yanımda kardeşlerim de olsa affetmiyormuşum. Annemin dediğine göre, kalkıp yataktan boğazına biniyormuşum. Hatta gördüğüm kâbusun etkisiyle yan odada boğazlamak için yarı açık mahmurlu gözlerle insan aradığım çok olmuş. Yani kâbus anında odamda yatanı doğum tarihimden birinci derecede sorumlu tutuyormuşum. Korkudan annem yattığım odada kimseyi yatırtmazdı. Bu yüzden diğer aile fertlerine, yattığı odaların kapılarını arkadan sürgülemelerini söyledim uyumadan. Çünkü uyuduğumda bu kadar cömert olamıyordum. Ufak bir ihmalsizlik aile faciasına dönüşebilirdi. Birçok kez gördüğüm kâbusun etkisiyle odada yatan misafiri hırpaladığım için ismim misafir boğazlayana çıktı. Bu yüzden kızlar da bana ilgi duymazdı karizmatik olmama rağmen. Nasıl ilgi duysunlar diyeceksiniz, yaşı başı belirsiz ve yataktan gözü kara ne yapacağı belli olmayan biriyle... Düşündüğünüz gibi oldu. Hangi kıza arkadaşlık teklif ettimse, alay konusu oldum. Kızlar zevzekleşirdi karşımda. Timarhane kaçkını muamelesi yaparlardı bana. Arkadaş bulamayan köyün tombiş, göbeği sarkık, bacakları çarpık, kafaları çatlak kızları bile bana pas vermiyorlardı. Ayo sendemi kız seveceksin? Sen insanı yataktan darp edersen alimallah. Sen yataktan çarşafa dolanırsın, başımıza bela olursun... Ne yapacağın belli olmaz deyip, basarlardı kahkahayı. Kızların yanında, burnuna halka geçirilmiş sirk ayısı gibi görüyordum kendimi! Anımda şıkır, şıkır ter akardı. İş bununla kalmıyordu. Eve gelen uzaktan tanıdık, herhangi bir misafir içimizden birinin yaşını sormasın, sormaya kalkınca biz kardeşler mahcup, mahcup, bir birimizin yüzüne bakardık. Nasıl mahcup olmayalım, sordukları soruyla yaramıza tuz basıyorlardı. Bu yüzden kolu komşuya gidip gelemezdik gönül rahatlığıyla. Gittiğimizde de muhabbet ve yarenlik gelir bizim doğum tarihlerimizde düşümlenirdi! Sanki memlekette bu bizim matrak meseleden başka konuşulacak mesele yokmuş.

İşte o zamanda çöz çözebilirsen, çık çıkabilirsen, bu derin mevzunun içinden! Söylediğime gülüp geçmeyin. Gülenlerin başına diyip devam edecek olursam. Bizim evde bu müspet konu dışında, hayatta münakaşa olmazdı. Ortalık güllük, gülüstanlıktı. Kimse kimsenin teline dokunmazdı. Herkes kendi işine gücüne bakardı. Ammaaa, bu konu ne zaman gündeme gelse olağanüstü nahoş münakaşalar yaşanıyor. Münakaşanın ardından yüzümüzdeki gülcükten eser kalmazdı. Torbalar dolusu matematik yapardı. Bir sürü kâğıt yazılır bozulurdu, hesabın düzelmesi için. Bizim hesap Arap saçına dönerdi. At izi it izine karışırdı. Hatta yazımızı soran, durumdan habersiz insanları bile manidar bulurduk. Bizi aşığalamakla suçlayarak, defalarca linç etmeye yeltenmişimdir yazımızı soranı. Rastgele insanları hırpalamaya yeltenene deli denir ama ben deli falan değildim. Ben sadece ve sadece yaşımın mağduruydum. Beni saldırganlaştıran ve şuursuzlaştıran mağduriyetimdi. Aslında bu özgül durum dışında çok akıllı ve çok ta uysalım. Akıllı olmasına akıllıydık lakin doğum tarihlerimizin belirsizliği aklımızı zora sokuyordu. Başımızda akıl, dizlerimizde fer gözlerimizde ışık bırakmıyordu. Aklımız bir anda ispiroto gibi uçup gidiyordu sanki. Bu yükün altında müthiş eziliyorduk. Yasaklı dillerin hikâyesi kadar acıklıdır bizim bu hikâye. Bütün çocuklar yaş günlerini çılgıncasına göğsünü gere gere, haykırarak şatafatlı ortamlarda kutlarken, bizim ailenin hayatında doğum günü kutlama girişimi bile olmadı. Biz nerde, yaş günlerimizi kutlamak nerde. Biz kim, pasta kesme kim! Nerde o günler diyorduk, kendi kendimize... Gerçekten hayat bize hiç mi hiç adil davranmadı. Ben size hangi birini anlatayım. Başımın geçenleri anlatmaya kalksam barajlarda sular, dilimde tüyler biter. Bizim hesap, eski tas, eski hamam. Gene bütün insanlar yılbaşını kutlar, bir yaş daha yaşlandığını söylerken ve sabahlara kadar zilzurna sarhoşken, o meyhane senin bu meyhane benim, har vurur harman savururken. Ben, ben ne yapıyordum? Ben bu şatafatlı, baş döndürücü renkli ortamdan hep kaçtım. Benim bu tarih muamması, zar zor güçbelâ bulup evlendiğim muhterem hanım efendi eşimi de içten içe kemirdi. Ben yaşımın belirsizliğine üzülürken, eşimde çaresizliğime ve davranış bozukluğuma üzülüyordum. Eşimin acıma duygusu sevişme ve aşk duygumuzun da önüne geçti dönem, dönem. Yaş günlerimi kutlamamanın sendromu olmalı ki çocuklarım kendi yaş gününü pastalarını keserken, yaşları kadar mumları güllüçüklerle üfürüp söndürürken, benim gözyaşımların onların sevincini gölgelemiştir hep. Kendilerine aldığım hediyeleri keder dolu bir duyguyla takdim etmişimdir! Çocuklarımla yaş günlerinde gülüp eğleneceğime, zil takıp oynayacağıma, ağlayan adam oldum. Bu mutlu günümüzde niye ağlıyorsun? baba deyip bana sarıldıklarında da bunlar mutluluk gözyaşlarıdır yavrularım diyip avutuyorum. Hâlbuki sevinç gözyaşları falan değildi. Bu yaşına kadar bir yaş günümü kutlamadığımı ve yaşımın başımdan bihaber çektiğim örtülü acının ve öfkenin gözyaşlarıydı. Tamamen içgüdüsel bir durumdu. Ben kendi halime, yaşımın belirsizliğine ve şu kayıp yıllarıma ağlıyordum! Açıkçası yaş takıntımı kolay, kolay unutamıyorum. Ben ağlamayayım da kimler ağlasın. Şu bahtsız yaralı yüreğimi bir türlü dindiremiyorum. Yanlış hesap Bağdat'tan döner derler. Nah döner! Kim döner demiş? Peki, bizimki neden dönmüyor? Siz gelin bana sorun, dönüp dönmediğini. Bizim hesap Bağdat'tı çoktan aşmıştı. Ama bir türlü düzeleceği ve döneceği yoktu. Bizim hesap At başı gidiyor, dönüşü olmayan ince uzun bir yolda. Bizim hesap Allahsız, kitapsızdı. Bizim hesap gönlümüzde yara, sırtımızda kambur, yakamızda sülük-tü. Bizim hesap hesapların anasıydı. Kaynağı belli olmayan Holdinglerin hesabına dönüşmüştü. Bizim hesabın altından kalkmak zordu. Tek kelimeyle bizim hesap iğrençti, hayatta düzelmez. Bu saatten sonrada asla düzeleceği yok. Allah geçinden versin, ölmem durumunda mezar taşıma doğum tarihimin yazılmayacağına, ismim gibi eminim. Açıkçası gömüldüğüm koskoca mezarlıkta doğum tarihi yazılmayan tek insan olarak anılacağım! Çünkü çocuklarım Avrupalılar gibi çok kuralcı, onlar gibi titiz. "Yalan yanlış sevmezler. "Emin olmadıkları, bir ömür tartışmalı geçen doğum tarihimi, mezar taşıma yazmaları olası dışıdır. Tarihsiz mezar taşım benden sonra talihsiz çocuklarıma da tarifsiz acı tattıracağına taa şimdiden tahmin edebiliyorum. Babam bizi bu şaibeli hesaba inandırmak için başlardı tarih üstüne tarih, örnek üstüne örnek vermeye. Hacı Nurullah Efendi hazretleri üçüncü sefer hacca gittiği sene Mihriban, Süleyman Demirel in ilk milletvekili olduğu sene,

Durmuş doğdu diye sıralardı... "Tanınmış isim listesi uzar giderdi. Akı sıra, tanınmış kelifelli ve tarihte iz bırakmış şahsiyetlerin doğum tarihlerimize kanıt göstermesi inandırıcı oluyordu. Oysa git gide inandırıcılıktan uzaklaşıyordu. Hele birde işin içinde şu sevimsiz mahlûkun ilk politikaya giriş tarihiyle örneklendirmesi işi iyice sapa sarıyordu. Ne acıdır ki kendi doğum tarihlerimizle ilgili babamıza inanmazdık. Ciddi bir güven bunalımı yaşıyorduk. Keza anne ve babamıza bu konuda az saygısızlık yapmadık değil. Çünkü bu mevzu hicran dolu bir yaşam yaşattı bizlere. Yaşımız başımıza bela oldu. Yaşımın verdiği ızdırab yüzünden, başımızı alıp karlı dağlara çekip gidesimiz geliyordu! Nerde inceyse orda kopsun diyesimiz geliyordu! Baba neden bu yaşımızı doğru yazdırmadın? dediğimizde de haklı gerekçeleri vardı. Siz baba olmadığınız için babalık duygusunu ve sorumluluğunu bilmezsiniz. Sizleri günü gününe yazmış olsaydım, yedi yaşında nasıl iki köy ötede okula gidip gelecektiniz? Bu ıssız dereleri nasıl nasıl gidip geldiniz? Özellikle kızlar o karları nasıl yarıp okula varacaktı, düşünün bir? Soğuktan, kardan, kıştan, kurttan, kuştan kendi kendinizi nasıl korurduunuz? Bu bir. İkincisi; askerde çok zorluk çekerdiniz. Asker ocağı çok çetindir, işkence ocağı gibi bir şeydir... Medeniyetten ve insani değerlerden uzak bir ocaktır, ocağı batası. Yirmi yaşında asker ocağına gitmiş olsaydınız, görürdünüz gününüzü. O iki pırpırlı gaddar uzatmalı çavuşların ve insanlıktan nasibini almamış sapık subayların hakaretlerine ve dayaklarına dayanamazdık o tıfıl körpe bedeniniz! Siz orduda ar damarı çatlamış psikopat subayların yaptıklarını bilerseniz, bana hak verirdiniz... İşin ciddiyetini kavranamaz açısından başımdan geçen bir olayı anlatayım. Benim bölük komutanım suratıma tokadı vurdu gibi, kulak zarımı patlatmıştı. Zor güç bela Revire tedavi için gittiğimde, kulağıma su kaçmış diye rapor yazdırdı. Dayaktan öldürdükleri gariban çocuklarını eğitim zayiata diye kayıtlara geçiriyorlar. Resmen insanı bunalıma sürüklüyorlar. Bu yüzden intihar olayları da bir haylidir. Vatan millet adına, milletin çocuklarına yapmadıkları kötülük ve hakaret kalmıyor. Neymiş? Her şey vatan içinmiş. Nah vatan içinmiş. Hâlbuki her şey kendi cukkarlarını doldurmak içindir. Sizi o dangalak subay ve astsubayların şehirden kurtarmak için böylesi bir yol seçtim diyip yüreğinin derinliklerinden derin bir iç çekti... Babamın her defasında iç çekişini ve yalvarıncasına bize bakışını asla unutamıyorum. Söyleyeceğim o ki ailece yüzümüzde öfke gözümüzde yaş dudaklarımızda kırık kelimeler eksik olmadı. Bizim hesabın neresinde tutsan elinde kalır. Gönül rahatlığıyla biz şu yaşta diyemedik. Biz kardeşler yaşımızla ilgili hep tahmin yürüttük. Tahminen bu yaştasın, tahminen şu yaştasın tekrarlardık durduk. Yani tutarsız tarihlerin ve tahminlerin ardı arkası gelmezdi. Annemle babamın tahminleri, tarif edilmeyecek kadar bir birine uzaktı. Bununla ötesinde ne çocukluğumuzu yaşayabildik nede gençliğimizi. Yaşımızdan, başımızdan utanıyorduk. Kimisi bilerek, kimisi bilmeye rek kendisine göre bu tarihi vakayı düzeltmeye kalkıştıysa da nafiye. Her defasında ağzımıza burnumuza buluşturdılar. Annemle babam doğum tarihlerimiz yüzünden hep sorun yaşadılar. İstemeyerek itiştiler, kakıştılar. Herkesin çocukları büyüdü mü anne ve babaları rahat eder. Bizler büyüdükçe ailenin huzuru bozuldu. Evin tadı tuzu kaçtı. Biz büyüdükçe mevzu büyüdü. Büyüdükçe bu derin utancın altında ezildikçe, ezildik. Annemin canına tak ettiğinde köy gibi yerde, bunca zorluklara rağmen ebemiz, doktorsuz bir düzüne çocuk doğurdum, sen ise doğum kayıtlarını günü gününe yazdırmadın. "Asker çağındaki çocuklarım halen ilkokullardalar. Bu yüzden 'çocuklarımızın bir ömür canı acıyacak' diyerek sitem ederdi babama. Babamda erkek egemenliğinin ve İslami kültürün verdiği cüretle her zamanki gibi usta bir atak yaparak, ben değil sen doğurdun, doğurduğun günü aklında tutsaydın geçte olsa bir yolunu bulur düzeltirdik. Doğuran düşünsün deyip, topu anneme atardı. Netice itibarıyla babamın duygusal ve köylü hesabı, devletin kast ve bağnaz yapısı üç kuşağı mağdur bıraktı düpedüz. Devlet diyorum çünkü devlet her köyde okul yapmış olsaydı, askerde dayak, küfür baskı, zülüm estirmeseydi ve her şeyden önce hukuk devleti olabilseydi, babam da tarihlerle oynamazdı. Tamamen devletten kaynaklıydı doğum tarihlerimizin aşıya çekilmesi. Dolayısıyla ne pahasına olursa olsun, bizim hesap devletle görülmeli, düzelmesi için!

hcan1960@hotmail.com
Zürich İsviçre